

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	9Cdo/100/2022
Identifikačné číslo spisu:	5420200482
Dátum vydania rozhodnutia:	22.06.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Igor Belko
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:5420200482.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne: I. U., narodená XX. Z. XXXX, bytom L. E. XXX, právne zastúpenej CONSULTA, s.r.o. - advokátska kancelária, so sídlom Šafárikovo nám. 4, Bratislava, IČO: 31 318 495, proti žalovaným: 1/ A. F., narodená XX. T. XXXX, bytom L. E. XXX, 2/ H. F., narodený XX. Z. XXXX, bytom L. E. XXX, žalovaní 1/ a 2/ právne zastúpení Mgr. Romanom Kobellom, advokátom, so sídlom v Dolnom Kubíne, Aleja Slobody 1899, o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, vedenej na Okresnom súde Dolný Kubín, pod sp. zn. 5C/18/2020, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 27. októbra 2021 sp. zn. 7Co/78/2021, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaní majú nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Dolný Kubín (ďalej tiež „okresný súd“ alebo „súd prvej inštancie“) rozsudkom č. k. 5C/18/2020-286 z 29. januára 2021 zamietol žalobu, ktoru sa žalobkyňa domáhala určenia, že je výlučnou vlastníčkou pozemku vedenom Okresným úradom v Dolnom Kubíne - katastrálnym odborom, pre katastrálne územie L. E. ako parcela registra „C“ č. 464/12 o výmere 26 m², druh pozemku zastavané plochy a nádvoria (ďalej len „sporný pozemok“), ktorý vznikol oddelením od pozemku vedeného Okresným úradom v Dolnom Kubíne - katastrálnym odborom, pre katastrálne územie L. E. ako parcela registra „C“ č. 464/11 o výmere 28 m², druh pozemku zastavané plochy a nádvoria (ďalej len „pôvodný pozemok“) na základe geometrického plánu č. 915091-1/2020 autorizovaného geodeta, znalca pre odbor geodézie a kartografia Ing. Mateja Sýkoru zo dňa 25.02.2020 úradne overeného Okresným úradom Dolný Kubín - katastrálnym odborom dňa 28.02.2020 pod číslom 122/2020.

1.1. Okresný súd z výsledkov vykonaného dokazovania, zohľadniac právnu úpravu na vec sa vzťahujúcu, dospel k záveru, že žalobkyňa síce preukázala existenciu naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení v zmysle § 137 písm. c) CSP z dôvodov uvedených v žalobe, ale nepreukázala existenciu vlastníckeho práva k predmetu sporu a teda nie je daná jej aktívna vecná legitímácia na

podanie predmetnej určovacej žaloby. Za významné okolnosti pri posudzovaní vecnej dôvodnosti žaloby považoval skutočnosti viažuce sa k spornému pozemku z obdobia od roku 1972, kedy došlo k jeho vytvoreniu ako pozemku evidovanému v príslušnej evidencii EN 325, v rámci ktorého bola evidovaná plocha predstavujúca sporný pozemok a to až do začatia tohto sporu a ďalšie konania vedené na tamomšom súde týkajúce sa predmetného pozemku, ktoré všetky boli ukončené právoplatným zamietnutím žaloby a teda úspechom žalovaných. Ich výsledky, s ohľadom na spôsoby skončenia a dôvody zamietnutia žalôb, nemohli predstavovať okolnosť zakladajúcu nedobromyseľnosť žalovaných v tom smere, že by sporný pozemok, resp. parcela KN-E pozemku č. 10325 vzniknutá v rámci ROEP nemala byť v ich vlastníctve, či už ako celok alebo nejaká jej časť. V konaní sp.zn. 5C/166/2004 súdy vyslovene konštatovali, že v súdnej veci sporná nehnuteľnosť (parcela KN-C č. 463/5, vytvorená z parcely KN-E č. 10325), bola vytvorená z PK parcely č. 326, zapísanej v protokole č. 78 k. ú. L. E. na meno P. U. v celosti, ktorý kúpnu zmluvou zo dňa 17.05.1972 odpredal Československému štátu, zastúpenému MNV v Dolnej Lehote ako kupujúcemu, okrem iného aj časť PK parcely č. 326, ktorá podľa GP-72 predstavovala vtedy novovytvorenú EN parcelu 325 a žalujúci ani v jednom z uvádzaných sporov nepreukázali dôvodnosť nimi uplatnených nárokov. Dané spory nevedli k žiadnej zmene evidovaných vlastníckych vzťahov, či už k parcele č. KN-E č. 10325, resp. následne pôvodnému pozemku - parcela KN-C č. 464/11 - zastavaná plocha a nádvorie o výmere 28 m², kde stále po roku 2004 zostala kontinuita zápisu vlastníckych práv v prospech žalovaných. Rovnako ani výpovede terajšej žalobkyne v uvedených konaniach, kde bola vypočúvaná ako svedok, neboli spôsobilé objektívne založiť žalobkyňou tvrdenú „nedobromyseľnosť“ žalovaných, že im daný pozemok nepatrí, keď v tom čase žalobkyňa ani raz netvrdila, že by vlastníčkou predmetnej nehnuteľnosti, resp. nejakej jej časti mala byť práve ona. Ak by aj nebol daný nosný dôvod zamietnutia žaloby (nepreukázané vlastníctvo žalobkyne k spornému pozemku a tým nesprávny zápis vlastníctva žalovaných), bol by daný dôvod zamietnutia žaloby tým, že žalovaní boli po dobu viac ako 10 rokov pred podaním žaloby dobromyseľní v tom, že im predmet sporu patrí. Nebol zistený jediný dôvod, pre ktorý by mohli mať akúkoľvek pochybnosť o správnosti v katastri v ich prospech evidovaných vlastníckych vzťahov. Postačovalo ich správanie a počínanie v predchádzajúcich sporoch, v ktorých bránili svoje vlastnícke právo, jeho jednotlivé zložky voči žalujúcim s úspešným výsledkom. Čo sa týka znaleckého posudku predloženého žalobkyňou k podanej žalobe, vypracovaného Ing. Sýkorom súd ustálil, že z viacerých predpokladov (úvah), z ktorých znalec pri svojom závere vychádzal, prakticky ani jeden z nich nemožno 100% potvrdiť a preto nemožno ani bez pochyb konštatovať, že to zakreslenie pozemku EN 325 do mapy, ktoré realizoval znalec Ing. Sýkora je správne a odráža reálne to, ako to malo byť merané pri vyhotovení GP-72. To, čo urobil znalec je len jedna z možností s určitým stupňom pravdepodobnosti, ale nie je jediná možnosť, ktorá prichádza do úvahy.

2. Na odvolanie žalobkyne Krajský súd v Žiline (ďalej tiež „krajský súd“ alebo „odvolací súd“) rozsudkom z 27. októbra 2021 č. k. 7Co/78/2021 rozsudok okresného súdu potvrdil po tom, čo dospel k záveru, že prvoinštančný súd z výsledkov vykonaného dokazovania dospel k správnym skutkovým zisteniam, vyvodil správny právny záver, svoje rozhodnutie náležitým a vyčerpávajúcim spôsobom odôvodnil.

2.1. Odvolací súd predovšetkým nepovažoval žalobkyňou vznesenú námietku zaujatosti zákonného sudcu za opodstatnenú, odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. c) CSP. Poukázal na to, že žalobkyňa neuviedla skutočnosti, ktorými by preukázala pomer zákonného sudcu k prejednávanej veci, k účastníkom, ich zástupcom, ani to, že by sa podieľal na rozhodovaní vo veci v niektorom inštančnom stupni; namietla iba procesný postup sudcu v rámci predbežného prejednávania sporu, hoci podľa § 49 ods. 3 CSP dôvodom na vylúčenie sudcu nie sú okolnosti, ktoré spočívajú v procesnom postupe sudcu a v jeho rozhodovacej činnosti. Za bezvýznamnú tiež odvolací súd považoval skutočnosť, že takto vznesenú námietku zaujatosti s totožným obsahom už posudzoval nariadený súd, ktorý uzavrel, že sa námietka zaujatosti týka len okolností, ktoré spočívajú v procesnom postupe sudcu. Za rozhodujúce vo väzbe na to považoval, že v zmysle § 53 ods. 2 CSP na opakované námietky zaujatosti podané z toho istého dôvodu súd neprihliada.

2.2. Odvolací súd sa nestotožnil ani s námietkou žalobkyne o tom, že prvoinštančný súd zaujal nesprávne skutkové zistenie vo vzťahu k záverom znaleckého posudku. Zdôraznil, že prvoinštančný súd podrobne vysvetlil v dôvodoch svojho rozhodnutia, na podklade akých skutočností, vychádzajúc jednak

zo záverov znaleckého posudku ako i iných skutočností, ktoré v priebehu konania vyšli najavo a dospeli k záveru, že nemožno bez pochyb konštatovať, že zakreslenie pozemku EN 325 do mapy, ktoré realizoval znalec Ing. Sýkora je správne a odráža reálne to, ako to malo byť merané pri vyhotovovaní GP-72. Závery znaleckého posudku sú iba jednou z možností s určitým stupňom pravdepodobnosti, ale nie jedinou možnosťou, ktorá prichádza do úvahy. Aj v rámci prezentácie znalca počas jeho výpovede na pojednávaní 11.11.2020 naznačil iba možné varianty umiestnenia a lokalizácie parcely EN 325, čím sám pripustil, že sú možné aj iné „projekcie“ pozemku EN 325 na mape. Pri každom z možných spôsobov jej polohového určenia na mape by bolo možné hovoriť len o väčšej či menšej pravdepodobnosti zhody s tým, ako došlo (malo dôjsť) k polohovému určeniu pozemku EN 325 na mape v dôsledku prevedeného zameriavania geodetom vyhotovujúcim GP-72, nakoľko v konaní nebolo spochybnené, že meranie v GP-72 nie je pripojené na body bodového poľa, ani na pevné body (rohy existujúcich budov) a len také prepojenie by umožňovalo jednoznačne overiť dané zameranie a nie ho len „prepočítavať“ a projektovať (umiestňovať na mape).

2.3. Rovnako ako súd prvého stupňa aj odvolací súd za podstatné považoval, že od vzniku práva osobného užívania stavebného pozemku EN 325, dohodou o osobnom užívaní uzatvorenou medzi Československým štátom a žalovanými v roku 1972, uplynulo približne 48 rokov, až do THM v roku 1984 plocha zodpovedajúca spornému pozemku bola v mapových operátoch vedená ako súčasť práve pozemku EN 325 najskôr (vo vlastníctve štátu a neskôr v osobnom užívaní žalovaných), takto bol vedený po zápise ROEP-u v roku 2004 v rámci zbytkovej parcely KN-E č. 10325 v prospech žalovaných až do súčasnosti. V zmysle uvedeného súd správne uzavrel, že nemal preukázanú reálnu existenciu zbytkovej plochy zodpovedajúcej časti PK parcely č. 326, ktorá nebola zahrnutá do GP-72 a GP-82, zameriavaných v tom čase EN parcely č. 325, 311 a 297, a to naviac tej (práve tej), ktorá by zodpovedala spornému pozemku.

2.4. Podľa názoru odvolacieho súdu na tomto závere prvoinštančného súdu nič nemení žalobkyňou poukazovaná konštatácia prvoinštančného súdu v rozsudku sp. zn. 5C/166/2004 zo 07.09.2007 v jeho odôvodnení, keď potvrdil, čo vyplýva z dedičského rozhodnutia, (že vlastníkom PK parcely č. 326 - roľa 424 m², po odpise časti RI 83/83) po poručiteľovi P. U., zomrelom XX.XX.XXXX, sa podľa schválenej dohody dedičov stala I. U.. Ďalej totiž uviedol aj to, že ako sporná nehnuteľnosť, tak aj zvyšok predstavujúci parcelu KN-E 10325, bol nesporne vytvorený z bývalej PK parcely č. 326, zapísanej v PK protokolárnom č. XX, k. ú. L. E. pod B1 na meno P. U.. Uvedené nijako nepotvrdzuje terajšie tvrdenie žalobkyne, že sporný pozemok mal predstavovať takú časť PK parcely č. 326, ktorá netvorila súčasť bývalého pozemku EN 325. V konaní sp. zn. 5C/166/2004 súdy vyslovene konštatovali, že sporná nehnuteľnosť - parcela KN-C č. 463/5, vytvorená z parcely KN-E č. 10325, bola vytvorená za PK parcely č. 326, zapísanej v protokole č. 78, k. ú. L. E. na meno P. U. v celosti, ktorý kúpnu zmluvou zo dňa 17.05.1972 odpredal Československému štátu, zastúpenému MNV v L. E. ako kupujúcemu, okrem iného, aj časť PK parcely č. 326, ktorá podľa GP-72 predstavovala vtedy novovytvorenú EN parcelu č. 325.

2.5. Vo väzbe na to, odvolací súd uzavrel, že žalovaní pozemok tvoriaci predmet sporu nadobudli dohodou o osobnom užívaní, uzatvorenou medzi Československým štátom a žalovanými v roku 1972 (podľa § 872 O. z. bolo osobné užívanie pretransformované na vlastníctvo). Na tejto skutočnosti nič nemení ani to, že v rámci THP v roku 1984 v k. ú. L. E. bol zameraný skutočný stav podľa oplotenia, došlo k prečíslovaniu pozemku EN 325 na parcelu č. 465, ktorej výmera bola 641 m² (o 24 m² menej ako mal výmeru pozemok EN 325) a zvyšok EN parcely č. 325 bol v tom čase zlúčený do parcely č. 464. Práve časť bývalého pozemku EN 325, ktorá po THM nebola súčasťou parcely č. 465, bola pri ROEP-e zapísanom do katastra v roku 2004 označená ako parcela KN-E č. 10325 o výmere 28 m² a opäť zapísaná v prospech žalovaných.

2.6. Ani znalecký posudok žalobkyňou predložený a vypracovaný znalcom Ing. Sýkorom nespochybnil nespornú skutočnosť o tom, že právny predchodca žalobkyne P. U. parcelu č. 326 sčasti odpredal v roku 1972 Československému štátu a sčasti kúpnu zmluvou v roku 1983. Súčet výmer novovzniknutých pozemkov z nej vytvorených predstavuje 447 m², a to i napriek tomu, že mala v PK-vložke 78, k. ú. L. E. evidovanú výmeru 424 m². Už samotná táto skutočnosť vyvoláva pochybnosť o tom, či sporná PK parcela č. 326 mala byť vôbec predmetom dedičského konania po P. U. a ak áno, v akej časti, resp. že bola do dedičstva po právnom predchodcovi žalobkyne pojatá iba z dôvodu nepresnej evidencie, keď právny stav nekorešpondoval stavu reálnemu.

3. Proti rozsudku krajského soudu podala žalobkyně (dále aj „dovatelka“) dovolanie, ktorého prípustnosť odôvodnila poukazom na § 420 písm. e) CSP a § 421 ods. 1 písm. a) CSP. Prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. e) CSP teda, že vo veci rozhodoval vylúčený sudca odôvodnila poukazom na to, že žalobkyně opakovane a neúspešne namietala odvolaciemu súdu, že vo veci rozhodoval na prvej inštancii samosudca JUDr. X. B. (ďalej len „zákonný sudca“), u ktorého vzhľadom na jeho správanie k stranám sporu a právnym zástupcom ako aj vo vzťahu k vedeniu sporového konania predstavujúceho či už dovolený alebo zakázaný procesný postup, existovali od počiatku zrejmé pochybnosti o jeho nezaujatosti. Prvýkrát tak žalobkyně urobila v námietke zaujatosti voči zákonnému sudcovi zo dňa 07.10.2020, ktorej odvolací súd nevyhovel a druhý krát v samotnom odvolaní voči prvostupňovému rozsudku, kde vylúčenie zákonného sudcu označila ako samostatný odvolací dôvod, ktorému odvolací súd takisto nevyhovel. Žalobkyně v doterajších opravných prostriedkoch vo vzťahu k zákonnému sudcovi uviedla, že tento ako nestranný sudca na predbežnom prejednaní sporu nemohol námietku vydržania k spornému pozemku „uviesť“ skôr ako to urobili žalovaní, čo sa reálne a preukázateľne stalo a tiež, že zákoný sudca sa nemal ako pred predbežným prejednaním sporu zo súdneho spisu ani z pripojených súdnych spisov objektívne a legálnym spôsobom dozvedieť, kto sporný pozemok držal od r. 2008 a či bol pri tejto držbe dobromyseľný.

4. Dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. a) dovateľka videla v tom, že odvolací súd parafrázujúc súd prvej inštancie síce neuviedol priamo, že závery znalca Ing. Sýkora nie sú správne, no svojou vlastnou úvahou dospel k úplne protichodnému záveru ako znalec, a to že „nemal preukázanú reálnu existenciu zbytkovej plochy zodpovedajúcej časti PK parcely č. 326, a to najviac tej (práve tej), ktorá by zodpovedala spornému pozemku“. Takáto vlastná úvaha súdov nižšej inštancie predstavuje nesprávne právne posúdenie jediného existujúceho znaleckého dôkazu v konaní, resp. jeho záverov a to nesprávnou interpretáciou ust. § 191 CSP (zásada voľného hodnotenia dôkazov) a ust. § 194 CSP (prejudicialita vo vzťahu k posudzovaniu odborných otázok). Ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu totiž vlastnú úvahu pri hodnotení znaleckého dôkazu umožňuje iba vtedy, pokiaľ existujú dva rozdielne (protichodné) znalecké závery (R/45/1984 - NSSR 4Cz/13/1982, NSSR 4Cdo/254/2012, 4Cdo/140/2019, 4Cdo/214/2019, 2Cdo/290/2019 a mnohé ďalšie). V opačnom prípade platí výnimka zo zásady voľného hodnotenia dôkazov v tom zmysle, že voľnému hodnoteniu zo strany súdu nepodliehajú znalecké závery v zmysle ich odbornej správnosti, (NS SR 7Cdo/41/2010, 6Obdo/33/2009, 6Obdo/31/2008) a ak súd napriek dodatočnému vysvetleniu zo strany znalca dospeje k záveru, že znalecký posudok nie je dostatočne presvedčivý, môže ho dať preskúmať inému znalcovi (NSSR 1Obdo/5/2012, 5Obdo/18/2017); v žiadnom prípade však záver znalca nemôže súd nahrádzať bez podpory ďalšieho odborného názoru iným záverom na základe vlastnej úvahy (NSSR Pls 3/1980, 7Cdo/41/2010, 6Obdo/33/2009, 6Obdo/31/2008).

5. Dovateľka navrhla, aby dovolací súd napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zmenil a sám rozhodol vo veci tak, že žalobe v celom rozsahu vyhovie, resp. aby napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, resp. spolu s rozsudkom krajského súdu zrušil aj rozsudok okresného súdu a vec tomuto vrátil na ďalšie konanie. Odvateľka spolu s dovolaním zároveň požiadala o odloženie vykonateľnosti napadnutého rozsudku v zmysle § 441 ods. 1 CSP.

6. Žalovaní vo svojom vyjadrení navrhli podané dovolanie odmietnuť, resp. ho zamietnuť a žiadali priznať náhradu trov dovolacieho konania. Poukázali na to, že žalobkyně v dovolaní nevymedzila jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom právnu otázku, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a pri riešení ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Odôvodnenie dovolania obsahovo predstavuje len polemiku a nesúhlas žalobkyne s vyhodnotením znaleckého posudku Ing. Sýkora zo strany odvolacieho súdu a súdu prvej inštancie. Nesúhlas s hodnotením dôkazu však nezakladá prípustný dovolací dôvod. Z rozhodnutia dovolacieho súdu je nepochybné, že odvolací súd sa nedopustil nesprávnej interpretácie a aplikácie § 191 CSP vo vzťahu k hodnoteniu znaleckého posudku Ing. Sýkora, ale v súlade s judikaturou dovolacieho súdu hodnotil presvedčivosť posudku čo do jeho úplnosti vo vzťahu k zadaniu, logické odôvodnenie znaleckého nálezu a jeho súlad s ostatnými vykonanými dôkazmi, pričom svoje hodnotiace závery

dostatočne a zrozumiteľne odôvodnil.

6.1. Žalovaní sa v celom rozsahu stotožnili s posúdením námietky zaujatosti sudcu prvej inštancie zo strany odvolacieho súdu, pričom poukázali na to, že za dôvod vylúčenia zákonného sudcu nemožno považovať to, že v rámci predbežného prejednávania sporu sudca len predbežne právne zhodnotil zistenú skutkovú situáciu, vychádzajúc zo žaloby žalobkyne, ňou predložených dôkazov, vyjadrenia žalovaných k žalobe a z pripojených spisov. Odmietli tvrdenie žalobkyne, že sudca sa o skutočnosti prípadnej dobromyseľnej držby žalovaných k spornému pozemku po roku 2008 nemohol dozvedieť zo súdneho spisu a ani z pripojených spisov. Skutková okolnosť zapísania vlastníckeho práva žalovaných k spornému pozemku v roku 2004 do katastra nehnuteľností v rámci spracovania ROEP bola súdu známa pred predbežným prejednaním sporu, nakoľko túto skutočnosť uvádza samotná žalobkyňa už vo svojom žalobnom návrhu a je taktiež explicitne obsiahnutá v znaleckom posudku znalca Ing. Mateja Sýkora, ktorý bol prílohou žalobného návrhu a taktiež vyplývala aj z listu vlastníctva č. XXX pre k. ú. L. E., ktorý súdu predložila žalobkyňa so žalobou. Je nepochybné, že sa jedná o nespornú skutkovú okolnosť. Rovnako odmietli tvrdenie žalobkyne, že zákonný sudca na predbežnom prejednaní sporu sám vzniesol námietku vydržania v prospech žalovaných a označili ho za lživé, úmyselne zavádzajúce a dehonestujúce osobu zákonného sudcu. Návrhu na odloženie vykonateľnosti napádaného rozsudku žalovaní navrhli nevyhovieť s poukazom na to, že zákon spája vykonateľnosť iba s takými rozhodnutiami, ktoré ukladajú povinnosť plniť, pričom dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu takúto povahu nemá.

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací, po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), skúmal prípustnosť dovolania bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), pričom dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) rozhodnutia dovolacieho súdu je uvedené v nasledovných bodoch.

8. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a 421 ods. 1 CSP.

8.1. Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP). Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

8.2. Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP). Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

8.3. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je povinnosťou dovolateľa vysvetliť, z čoho konkrétne vyvodzuje prípustnosť dovolania a v spojitosti s tým označiť v dovolaní náležitým spôsobom tiež dovolací dôvod.

9. Dovolateľka vyvodzovala prípustnosť podaného dovolania na základe ustanovenia § 420 písm. e) CSP tvrdením, že vo veci rozhodoval na súde prvej inštancie vylúčený sudca. Mala za to, že vzhľadom na

správanie samosudcu k stranám sporu a právnym zástupcom ako aj vo vzťahu k vedeniu sporového konania predstavujúceho či už dovolený alebo zakázaný procesný postup, existovali od počiatku zrejme pochybnosti o jeho nezaujatosti.

10. Dovolací súd uvádza, že neexistencia žiadneho rozhodnutia alebo existencia právoplatného rozhodnutia nadriadeného súdu o tom, že sudca je alebo nie je vylúčený z prejednávania a rozhodovania vecí, nebráni dovolaciemu súdu pri skúmaní podmienok prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. e) CSP posúdiť túto otázku samostatne (R 59/1997). Vylúčenie sudcu nastáva priamo zo zákona a nie až výrokom nadriadeného súdu. Neexistuje teda žiadna vecná ani procesná prekážka, aby v dovolacom konaní pri posudzovaní namietanej vady konania nemohla byť otázka vylúčenia sudcu riešená.

11. Inštitútom vylúčenia sudcu z prejednávania a rozhodovania sporu pre zaujatosť (§ 49 až § 51 CSP) sa v civilnom konaní garantuje základné právo na prerokovanie a rozhodnutie sporu nestranným súdom podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky. Nestrannosť sa definuje spravidla ako neprítomnosť predsudku (zaujatosti) a straníckosti (nadržania určitej procesnej strane).

12. V zmysle § 49 ods. 1 a 3 CSP je sudca vylúčený z prejednávania a rozhodovania sporu, ak so zreteľom na jeho pomer k sporu, k stranám, ich zástupcom alebo osobám zúčastneným na konaní možno mať odôvodnené pochybnosti o jeho nezaujatosti. Dôvodom na vylúčenie sudcu nie sú okolnosti, ktoré spočívajú v procesnom postupe sudcu a v jeho rozhodovacej činnosti.

13. Tvrdenú zaujatosť sudcu súdu prvej inštancie žalobkyňa odôvodňovala okolnosťami procesného postupu sudcu, keď mal v rámci predbežného pojednania sporu v zmysle § 171 ods. 1 CSP pri právnom hodnotení zistenej skutkovej situácie danej charakterom sporu, vyplývajúcej z podkladov tvoriacich obsah spisu (žaloba žalobkyne, ňou predložené dôkazy a pripojené súdne spisy) zmieniť okrem iného aj inštitút vydržania (hoci v danom štádiu konania ešte neuplatnený). Dovolací súd po vyhodnotení obsahu zápisnice o predbežnom pojednaní sporu z 30.09.2020 (č. l. 124), námietky zaujatosti sudcu zo 07.10.2020 (č. l. 131), vyjadrenia dotknutého sudcu k vznesenej námietke z 13.10.2020 (č.l. 143) a zohľadnení obsahu prípisu Krajského súdu v Žiline z 23.10.2020 (č. l. 147) ako aj obsahu odôvodnenia dovolaním napadnutého rozsudku k otázke vznesenej námietky zaujatosti konajúceho sudcu (body 9. až 22.) posúdil charakter namietaného pomeru z hľadisk vyplývajúcich z ust. § 49 CSP ako okolnosti, ktoré spočívajú v procesnom postupe sudcu a v jeho rozhodovacej činnosti (4Cdo/172/2017, 3Cdo/38/2019), ktoré dôvod na vylúčenie sudcu nezakladajú.

14. Vzhľadom na vyššie uvedené dovolací súd konštatuje, že dovolateľkou namietané okolnosti spočívajúce v procesnom postupe a rozhodovacej činnosti sudcu, nemožno považovať za dôvod opodstatňujúci záver, že v konaní došlo k procesnej vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. e) CSP, dovolanie žalovanej preto nie je podľa § 420 písm. e) CSP prípustné.

15. Dovolaiteľka dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP videla v tom, že odvolací súd parafrázujúc argumenty prvostupňového súdu vlastnou úvahou nahrádza závery znaleckého posudku Ing. Sýkoru, pričom samotné závery znalca priamo nespochybňuje, pričom takáto vlastná úvaha súdov nižšej inštancie predstavuje nesprávne právne posúdenie jediného existujúceho znaleckého dôkazu v konaní, resp. jeho záverov a to nesprávnou interpretáciou ust. 191 CSP (zásada voľného hodnotenia dôkazov) a ust. § 194 CSP (prejudicialita vo vzťahu k posudzovaniu odborných otázok). Podľa dovolateľky ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu vlastnú úvahu pri hodnotení znaleckého dôkazu umožňuje iba vtedy, pokiaľ existujú dva rozdielne (protichodné) znalecké závery.

16. Dovolací súd konštantne uvádza, že otázkou relevantnou z hľadiska ustanovenia § 421 ods. 1 CSP môže byť len otázka právna (nie skutková otázka). Môže ísť o otázku hmotnoprávnu (ktorá sa odvíja od interpretácie alebo aplikácie Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine) alebo otázku procesnoprávnu (ktorej riešenie záviselo na aplikácii alebo interpretácii procesných ustanovení). Dovolací súd zároveň zdôrazňuje, že dôvody prípustnosti dovolania podľa § 421 CSP sa vzťahujú výlučne na právnu otázku, riešenie ktorej viedlo k právnym záverom vyjadreným v

rozhodnutí odvolacieho súdu. Dovolací súd zdôrazňuje, že nevyhnutným predpokladom pre posúdenie prípustnosti dovolania podľa § 421 písm. a), b) aj c) CSP je, že ide o otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním. Právna otázka, na vyriešení ktorej nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu (vyriešenie ktorej nevedlo k záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu), i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 CSP musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom. Dovolanie nie je koncipované ako ďalší riadny opravný prostriedok („ďalšie odvolanie“), preto pri formulácii právnej otázky (od ktorej vyriešenia záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu) je potrebné mať na zreteli, aby zároveň bola vymedzená aj dostatočne všeobecným spôsobom tak, aby vôbec bolo možné konštatovať, že vo vzťahu ku konkrétnej právnej otázke skutočne existuje alebo neexistuje ustálená rozhodovacia prax odvolacieho súdu. Pre posúdenie, či ide o právnu otázku kľúčovú pre rozhodnutie vo veci samej a pre posúdenie prípustnosti dovolania nie je rozhodujúci subjektívny názor strany sporu, že daná právna otázka môže byť pre ňu rozhodujúca, ale významný je výlučne záver odvolacieho súdu rozhodujúceho o dovolaní. Napokon je potrebné zdôrazniť, že sama polemika dovolateľa s právnymi závermi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo len kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu právnej otázky, významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 421 ods. 1 CSP v spojení s § 432 ods. 1 a 2 CSP.

17. Podľa názoru odvolacieho súdu dovolateľka v dovolaní nevymedzila jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom právnu otázku, od vyriešenia ktorej malo závisieť rozhodnutie odvolacieho súdu a pri riešení ktorej sa odvolací súd mal odkloniť od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu. Odôvodnenie jej dovolania sa sústreďuje len na polemiku a nesúhlas žalobkyne s vyhodnotením znaleckého posudku Ing. Sýkora zo strany odvolacieho súdu a súdu prvej inštancie, ktoré však len v rámci vyhodnotenia tohto dôkazu v súlade s ust. § 191 ods. 1 CSP dospeli k záveru, že „nemožno bez pochyb konštatovať, že zakreslenie pozemku EN 325 do mapy, ktoré realizoval znalec Ing. Sýkora, je správne a odráža reálne to, ako to malo byť merané pri vyhotovovaní GP-72. Závery znaleckého posudku sú iba jednou z možností s určitým stupňom pravdepodobnosti, ale nie jedinou možnosťou, ktorá prichádza do úvahy. Aj v rámci prezentácie znalca počas jeho výpovede na pojednávaní 11.11.2020 naznačil iba možné varianty umiestnenia a lokalizácie parcely EN 325, čím sám pripustil, že sú možné aj iné „projekcie“ pozemku EN 325 na mape“ a teda takto ustálili relevanciu jeho záverov pre finálne rozhodnutie o spore, ktoré je predmetom tohto konania, t.j. dôvodnosť určenia vlastníckeho práva žalobkyne k označenému pozemku. V tomto zmysle nedošlo k nahradeniu záveru posudku svojvoľnou vlastnou úvahou súdu čo naznačuje dovolateľka, a takýto postup súdu nie je obdobou skutkových a právnych okolností vyplývajúcich z dovolateľkou označených rozhodnutí rozhodovacej praxe odvolacieho súdu. Treba zdôrazniť, že nesúhlas s hodnotením dôkazu nezakladá prípustný dovolací dôvod.

18. Dovolací súd ďalej dodáva, že aby dovolateľom zadefinovaná právna otázka (ktorú však dovolanie neobsahuje) mohla mať znaky relevantné v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP mala by tiež reflektovať z citovaného ustanovenia vyplývajúcu požiadavku, aby výsledok jej riešenia (posúdenia a vyhodnotenia) odvolacím súdom predstavoval jediný a výlučný dôvod, pre ktorý bol potvrdený rozsudok súdu prvej inštancie. Pokiaľ sa však dôvod dovolania dovolateľky podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP sústreďuje na otázku hodnotenia znaleckého posudku Ing. Sýkora súdom, treba pripomenúť, že relevantné skutkové okolnosti nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci súdy zistili z viacerých iných dôkazných prostriedkov (body 30 až 40 odôvodnenia napadnutého rozsudku) - Kúpna zmluva z 17.05.1972 uzatvorená medzi P. U. a Československým štátom, Geometrický plán č. 762-1184-72 /GP-72/, Dohoda o osobnom užívaní stavebného pozemku z 19.05.1972 uzatvorená medzi MNV L. E. a žalovanými ako stavebníkmi, Dobrovoľná dohoda z 27.02.1952 uzatvorená medzi P. U. a V. F., Kúpna zmluva z 28.04.1983 uzatvorená medzi predávajúcim P. U. a kupujúcimi F. B. so synmi, Stanovisko Úradu geodézie, kartografie a katastra SR z 25.02.2019, Odborné vyjadrenie geodeta a kartografa Ing. Tibora Preťa z 10.12.2018 a teda v dovolaní vytýkaná spornosť vyhodnotenia jedného z dôkazov nepredstavovala výlučnú otázku, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu.

19. Obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky je poskytnúť uplatňovanému právu súdnu ochranu, avšak len za predpokladu, že sú splnené procesné podmienky súdneho konania (I. ÚS 80/09, II. ÚS 79/08, IV. ÚS 476/2012). Dovolací súd preto pristupuje k podanému dovolaniu tak, že najskôr skúma, či je procesne prípustné; k posúdeniu opodstatnenosti dovolania (t. j. posúdeniu, či je v ňom opodstatnene uplatnený dovolací dôvod) sa dovolací súd dostáva len v prípade prijatia záveru, že dovolanie je prípustné.

20. V uvedenom prípade však najvyšší súd dospel k záveru, že odvolateľka nedôvodne vyvodzuje prípustnosť jej dovolania z § 421 ods. 1 písm. a) CSP, preto nemohol pristúpiť k vecnému preskúmaniu jeho dôvodnosti. Pokiaľ by dovolací súd nebral do úvahy absenciu náležitostí prípustnosti dovolania a napriek tomu by pristúpil aj k posúdeniu dôvodnosti dovolania, uskutočnil by procesne neprípustný dovolací prieskum, priečiaci sa nielen koncepcii právnej úpravy dovolania a dovolacieho konania zvolenej v CSP, ale aj cieľu sledovanému ustanovením § 421 ods. 1 CSP. Postup dovolacieho súdu by v takom prípade porušil základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane (II. ÚS 172/03).

21. Z vyššie uvedených dôvodov dospel dovolací súd k záveru, že dovolanie podané žalobkyňou podľa ustanovenia § 420 písm. e) CSP nie je prípustné, preto ho odmietol podľa § 447 písm. c) CSP a podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a) CSP z dôvodu, že nie je vymedzené spôsobom uvedeným uvedeným v § 431 až § 435 ho odmietol podľa § 447 písm. f) CSP.

22. Najvyšší súd rozhodnutie o trovách dovolacieho konania neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

23. Dovolací súd návrhu dovolateľky na odklad vykonateľnosti napadnutého rozsudku odvolacieho súdu nevyhovel, pretože nezistil dôvody pre postup podľa § 444 CSP. V súlade s ustálenou súdnou praxou o tom nevydal samostatné rozhodnutie (4Cdo/144/2019, 4Cdo/108/2019, 9Cdo/72/2020).

24. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.